

„Edinost“

iz naša enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna značka:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne odziva.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posebne številke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnjak

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Nacrti pa sanje Velikonemcev.

I.

To pot sporočim slovenskim čitateljem nekaj izrednega, kar se sstališča celokupnega površja naše zemlje ne da več prekositi niti z najživahnijo domišljijo. Kdor je zadnjih 30 let sledil le nekoliko pazljivo nemškemu ekspanzivnemu mišljenju, videl je, kako se je želodec velikonemske požrečnosti širil, rekli bi, od leta do leta. Ko smo slišali povdarjanje od velikonemske strani, da pruski politiki treba prodreti do Adrije, zdelo se nam je to že nekaj velikega in posebnega. Potem smo izvedeli, da se je v svoj čas Bismarck pogovarjal s knezom Gorčakovim, kako bi se razdelila habsburška monarhija. Bismarck se je gledé na tak načrt držal romansko-germanske kulture in je torej reklamiral za Velikonemčijo vse tiste pokrajine našega cesarstva, v katerih rabijo latinske črke in se drže zapadnih čerkv, torej katolicizma (brez unijatov) in pa protestantizma. Gorčakov se je čudil takemu argumentovanju, ali vse kaže, da v Nemčiji stoje tudi danes na istem stališču, in Wolfvci v Avstriji si hočejo delo olajšati še s tem, da bi poprej kar možno izpodkopali katolicizem med avstrijskimi Nemci in kolikor možno tudi avstrijskimi Slovani, ker bi takim potom olajšali pozneje delo velikonemški ekspanzivnosti.

Dalje smo pozneje slišali večkrat, da Nemčiji bi Avstro-Ogerska ne zadoščala, potrebna da jej je tudi vsa zapadna Rusija, in danes, vidimo, ne gledé na Kitaj in južno Afriko, je začel nemški kapital zasezati Malo Azijo in zidati Bagdatsko železnico, vse z namenom, da bi Velikonemčija tudi od vostočne strani zasegla ves Balkan in tako združili avstro-ogerske dežele z Balkanom, Malo Azijo in dalje dežele, ki se raztezajo tikoma od Male Azije proti Vstoku.

Vodotoki, ki se zidajo ali so se že dovršili na Nemškem, niso le gospodarstvenega, temveč tudi strateškega značaja in za to stran so se vstvarili radi bodočih vojen zlasti proti Rusiji.

Ponovno smo zadnjih let in še te dni čitali razprave po nemških zaresnih revijah in tednikih, katere pišejo v tem smislu, da bi Nižezemska (Holandija) stopila kar v najtesnejšo gospodarstveno politično zvezo z Velikonemčijo. V teh spisih se posredno celó žuga Holandiji z represalijami (Brr, grda beseda to, kakor smo čuli na Krškem. Op. stavčeva.), ako bi se z lepa ne uklonila nemškim pretenzijam.

Iz dejanskega delovanja velikonemske politike in iz raznih pojav moremo presoditi, da se pruska Nemčija, ne gledé na oddaljene naselbine, hoče silno razširiti v Evropi sami in v bližnji zapadni Aziji. Vse naprave, da se poveča poleg trgovinske tudi vojna mornarica Velikonemčije, dokazujejo brez vsake dvombe to, da se Nemčija pripravlja za velika dela, za razširjenje svojih sedanjih mej v Evropi in v drugih svetovih.

Značilno je tudi to, kar sem jaz poslednji čas zaporedoma zapazal in bolj nego poprej.

V nemških, angleških in tudi ruskih listih sem čital izjave, da Nemčija deluje na to, da bi se utrdila — Turčija, ker močne Turčije potrebuje Nemčija, ali je bo potrebovala proti — svojima sosedama, namreč proti Avstro-Ogerski pa Rusiji.

Analogno moremo soditi tudi o vedenju Velikonemčije nasproti Ogerski. Madjarom se Nemčija dobriča in podpira njih politiko, da toliko laže zatirajo nemadbarske narodnosti. Kolikor bolj se oslabe nemadbarski narodi na Ogerskem, tem laže delo bo imela Nemčija v — bodočnosti ob izvrševanju svojih načrtov!!

Kjer nasaja Nemčija svoje naselbine, tam se nadeja pozneje nacionalno političnih uspehov, in ni davno temu, kar je neki nemški politik zapisal stavek, da kolonije brez bodočnosti za vstvarjenje političske oblike so prav za prav brez pomena. Ta trditev razodeva več, nego more biti drago našim in ruskim diplomatom pa Slovanom v obče! Le premisljujte jo tudi na Slovenskem!

No, pa preidimo k specialnemu predmetu naše namere.

Fiat applicatio!

VII.

(Zvršetek.)

Opozicija je neizogiben sestaven del parlamenta. Brez opozicije ni življenja, a kjer pojema življenje, navstaja — močvirje. Brez opozicije ni kontrole, brez kontrole pa ni ambicije in ni tekmovanja. Kjer pa ni tekmovanja, ni delovanja in brez delovanja ni uspehov, ni sadu. Parlament, skupščina, ki je brez opozicije, torej brez kontrole, mora postati sterilna. To je psihologično utemeljeno, to izhaja iz človeške naravi. Zibel konstitucionalizma je, pravijo, Anglija! In odlični angleški državnik je bil, ki je storil

Večerja!

Nande je odjenjal na pasu tri luknje in primaknil stol v primerno oddaljenost od mize, kar je prišla natakario: — Prosim, gospodje, izvolite morda v sobo. Tukaj bo mirno.

— Pa ne bo to na mestu večerje, prosim? je pozabljival Nande nevoljno in pristavil, da je kar pretrgan od glada. V njegovem želodecu bi baje niti Röntgenovi žarki ne našli — sence.

Boljše sobe so že vse zasedli laški letoviščarji, zato smo se morali zadovoljiti s tako nazivano družinsko sobo, kar se nam je tako kadilo, da smo svalčile ogorke takoj pometali v kot. Nič ni zaleglo niti to, da se je oglašil sam dr. Kove: — Vraga, že dvainštirideset pomladi slišim kukovico peti, pa sem šele danes doznal, da nisem za med gospodo — jaz, poznaš: jaz, čegar oče je v Trstu svoj živi dan presajal solato tam, kjer bi nekdan na mestu »hotela Evropa« moral stati »Narodni hotel«.

Toliko je pomagalo kakor bi zapodil Žida v — Galicijo.

znameniti izrek: če bi ne imel opozicije, bi si jo ustvaril.

Mož je klasična priča vsem o potrebi opozicije v vsakem parlamentu, v vsakem zboru, kjer razpravlja več ljudi, upravlja tuje inetije, skrbi za javni interes.

Če pa vse to tu naštetu, notorično, nepremično in neoporečno resnico primerjate sedaj z načinom, kakor v deželnem zboru istrskem postopajo z manjšino in kakó totalno odtežajo temu parlamentu, česar neizogibno potrebuje vsaki parlament za uspešno delovanje, namreč — kontrolo; če uvažujete, da se s tem deželnemu zboru in tako tudi vsej deželi odtežajo eminentne delavne sile, sestavljene iz obilega solidnega znanja, celih zakladov vsakdanjihkušenj, najbolje volje za delo in velike ljubezni do ljudstva, čegar splošni vseukupni interes je poverjen v oskrbo temu deželnemu zboru; in če ne pozabimo slednjič, kaka je večina v tem deželnem zboru: kakó grozno nesrečno roko ima v zlasti v administrativnih stvarih, ker nje členom, vsled njih vzgoje nedostaje zmožnosti, in jim vsled tradicij, v katerih so vzrasli, nedostaje tudi zmožnosti za javne potrebe in za pravo družih, zbok česar sta kontrola in tekmovanje še stokrat večja potreba, nego kje drugje — ako torej primerjamo in uvažujemo vse to, moramo priti do sklepa, da je to zločin na javni blaginji, v materialnem in etičnem pogledu, to, kar se dogaja v deželnem zboru istrskem: to zistematično, principijelno in brutalno izključanje manjšine od parlamentarnega delovanja, od kontrole na javni upravi!

Ali škoda je neznanska še na drugostran. Razmerje med obema narodnostima v deželi postaja že katastrofalnega značaja. To so viharji, ki donašajo v deželo atmosfero, v kateri ne more vspevati nič dobrega. Čustva so razdivjana in tudi najmirnejša srca so ogorčena. Vse je kakor da je zakovano v led: trdo. Misel je naperjena le na uničenje nasprotnika. Tako stanje je grozno.

In vendar smo uverjeni v globini duše, da bi bilo pomirjenje možno. Seveda bi trebalo popred ustvariti gotove predpogoje, iz katerih bi rasla polagoma boljša dispozicija v čustvovanju, da bi se duhovi jeli spoprijaznjevati z mislijo miru, sprave, modusa živendi. Ljudje naj bi začeli slutiti, kako grdo, nevredno človeka je to, ako misli le na uničenje sočloveka, ako si ne more misliti drugačnega rešenja konflikta, nego s propadom, s pogubo nasprotnika.

Začet pa bi moral s tako akcijo pomirjenja duhov v deželi ravno — deželni zbor. Od tu naj bi prišel dobri izgled. A da ne

more priti do tega, je — po našem uverjenju — glavni vzrok ravno v tem, ker je med nasprotniki premalo osebnih dotike. Osebna dotika dela večjih čudeže. Beseda, izgovorjena v ožjem, zaupnem krogu, izda čisto več nego cele skladnice korespondencij ali tudi najblesteja retorika v odprtem govorniškem boju, kjer ima navadno besedo le srce se svojim ognjem in se svojo strastjo. Javno pred vsem svetom je težje človeku pripoznati lastno zmoto, nego pa v zaupnem pogovoru. Po viharjih debatah v plenumu le prerad narašča konflikt, dočim bi se po neposredni osebni dotiki morda stvar pojasnila in bi se nasprotnika uverila, da si vendar nista taka strašno oddaljena, kakor se je videlo. Po teh-le izvajanjih nas — nadejamo se — čitatelj umeje, kolika škoda navstaja tudi za razmerje med strankama v deželi, za medsebojni mir — to dragoceno, neprecenljivo dobro — od tega, da večina izključa manjšino iz vseh odsekov v deželnem zboru in ne dopušča, da bi nasprotniki prišli v tesnejšo osebno dotiko. Pa še nekaj. Tu ne bi se seznanjali le z osebnimi dispozicijami in z nameni drug drugega, ampak videli bi tudi drug drugega — na resnem pozitivnem delu, začeli bi ceniti vrednost zmožnosti nasprotnika, njegovo delavno silo in — korist, ki bi prihajala javnosti od delovanja te sile. Ljudje bi se začeli osebno ceniti in spoštovati, a osebno spoštovanje bi tudi stvarnemu nasprotstvu dajalo, če ne družega, vsaj uglednejše forme! Če bi n. pr. Italijani istrski videli, da intelektualne sile, da delo manjšine v deželnem zboru pomnožuje in povspenjuje skupno delo skupni pokrajini, torej tudi njim samim, Italijanom, na korist, ne bi mogli drugače, nego da bi odnehali od strupenega sovražstva tudi do onih, ki so to manjšino poslali v deželni zbor.

Tako bi lahko deželni zbor blagodejno vplival na razmerje med strankama v deželi. Nismo toli najniži, da bi si domišljali, da bi nasprotstvo ponehalo, ali ublažilo bi se gotovo v toliko, da bi razmere postale znosljive.

S polno pravico smemo torej reči, da je dosedanje postopanje večine v deželnem zboru zločin na razmerah, na javnem miru po vsej deželi.

Je-li nade, da signori večine v doglednem času pridejo do tega spoznanja? In: ali je ta večina jedini krivec? Nima-li morda sokrvicev?

Na ta vprašanja odgovorimo v prihodnjem članku.

Začeli smo siliti vanj, naj zine katero — kakoršno koli. Ko se je oglašil še bezgoviški Jože, nategnil in zasukal brke ter ga pogledal tako ljubeznivo, da bi s takim pogledom pridobil tudi zlato srce, je takim dr. Kove anekdoto o barkovljanskem kopališkem avtomatu, o katerem je baje mislila neka »signorina«, da je — živ fabriški dimnik. Potem je povedal v tržaški laščini o kastelu dekampnil in se slednjič obregnil v mene: — Ti, ti — pa tudi molčiš, misliš, filozofiraš, fantaziraš! Ali veš, kaj je fantazija? Hm!

— Če gre kdo na zvonic, zajaha metlo ter se na nji spusti doli, trdél, da je komet — vidiš: to je fantazija.

— Da ni treba več.

Toda Nandetov tobak je vsem dišal izbornu, še izborneje pa vipavsko vino. Zato je Nande le iztežka več krotil svojega notranjega sitneza, ki je vsekako hotel še nocoj doneti in bučati iz pretesne notranjščine. Tudi drugi smo jeli poskušati, če bi »šlo«. In kmalu je »šlo«, pa še kako!

(Pride še).

PODLISTEK

Gospodje iz Trsta.

Spisal Ivo Trošt.

- Ti, kako daleč je na Nanos?
- Kdaj bo večerja?
- Ali dobimo še drugačnega vina?
- Pa po čem?
- Štiri prašanja hkrati! Potrpite, gospoda, da odgovorim po vrsti, kar širim ob enem odgovarjati se nisem učil in tudi ne znam. Torej: Na Nanos je tako daleč kakor lani. Večerja bo gotova kmalu potem, ko jo prineso na mizo. Drugačno vino pa dobimo, ko je naročite — seveda — po žepu...

— Veš, če ne boš odgovarjal vsaj za mrvo bolj krščansko, te zamale-hudičam kar po laško, da boš vedel se je jezil prijatelj Grm, a dr. Kove ga je svaril: Što se babi htelo, to se babi sailo. Ako meniš, da ti mora odgovarjati tako, kakor ti misliš, je to prazno delo: misli raje sam in molči, pa ne boš na nerodna vprašanja dobival nerodnih odgovorov.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 3. septembra 1901

Socijalist Ferri v Trstu. (Dalje).

Ferri je potem v kratkih potezah podal pregled kulturnega razvoja narodov do zmage buržoazije nad fevdalnim in duhovniškim gospodstvom. Povdarjal je, da socijalisti nikakor ne smejo sovražiti buržoazije, ker je buržoazija mati socijalizma. Da ni buržoazija premagala fevdalnega in duhovniškega gospodstva tudi socijalistično gibanje ne bi se bilo moglo razviti. Kulturno delo buržoazije za soc. idejo, tako potrebno, da se mora tam, kjer še ni buržoazije, ista prejšti ustvariti in se jej mora pustiti, da prej ona izvrši svoje kulturno delo, predno stopi socijalizem na pozorišče. Narava ne dela skokov, temveč napreduje stopinjo za stopinjo in naj si isti, ki mislijo, da socijalistične ideje zavladajo v 24 urah, le izbijajo to iz glave! Socijalno vprašanje se bo razvijalo le polagoma in poteče še mnogo časa, predno se preosnuje sedanji socijalni red. Že sedaj vidimo uresničene nekatere začetke socijalizma, kakor ceste, ki so last vseh in nikogar (nekaj bote so tudi ceste privatna last), potem javna razsvetljava po mestih, javni vodovodi, javne knjižnice itd.

Socijalistična vlada mora dovesti do tega, da bo moral in mogel vsakdo delati, komur telesne moči dopuščajo to, ker vsakdo ima pravico do življenja, torej tudi do dela, in ker vsakdo nekaj konsumira se svojim življenjem ter mora to nadomeščati se svojim delom. Socijalizem stremi za ekonomično in politično enakopravnostjo, s tem pa ne misli socijalizem na jednako razdelitev posesti, ker s tem bi prvič ne bilo nikomur pomagano, ker bi vsejedno moral vsakdo delati, drugič bi pa gotovo že v enem letu imeli zopet na jedni strani izkoriščevalce, na drugi strani pa izkoriščance, ali posestnike in neposestnike. Gospodarsko in politično enakopravnost si socijalizem predstavlja tako, da bo vsakomur z enakim pravom in po svojih močeh mogoče dosežati gospodarsko blagostanje in javna mesta. V državi, vrejeni po socijalističnih nazorih, bo vsakomur bolje: revežu, kateremu se bodo zboljšale razmere in bogatašu, ker ne bo imel več — strahu pred revežem.

Volilno gibanje na Kranjskem.

V nedeljo je katoliško-narodna stranka priredila volilne shode v Št. Petru na Krasu, v Št. Vidu pri Zatičini, Podgaboru in v Vipavi.

Zavod sv. Jeronima. Rektor Pazman je doposlal kraljevemu komisarju, kateremu je laška vlada začasno izročila zavod, protest, v katerem ne priznava laški vladni pravice, da bi mu smela odvzeti administracijo zavoda. Avstrijsko poslaništvo pa noče izročiti kraljevemu komisarju ključev do blagajne zavoda. Komisar preti, da da blagajno odpreti se silo, ako se mu ne izroče ključ. Kanonika Vitchea, ki se je pridružil Alacevihu, ko je isti udril v zavod, je škof barski suspendiral »a divinis«.

Po vsej Dalmaciji vlada silno razburjenje radi laškega nasilstva na zavod sv. Jeronima. Po dalmatinskih mestih prirejajo burne demonstracije proti Lahonom in avtonomašem in se pripravljajo na proganjanja istih. Hrvatski listi pišejo silno ogroženo proti laški vladni, ki je dovolila, da se je pod njeno zaščito izvršilo tako brigantstvo na tujo lastnino ter pozivljajo hrvatskega bana, naj zastavi ves svoj vpliv, da se da hrvatskemu narodu zadoščenje za tako žaljenje. V Sisku so zasnovali akcijo za prireditve meetinga, ki sklene ostre resolucije oziroma na zločinstvo v Rimu. Tudi v Zagrebu pripravljajo baje shod, ki naj sklene, da se vsi Italijani, katerih je kakih 200.000, izženejo iz hrvatskih pokrajin.

Potovanje carja na Francozko.

V Remiremontu je bivši francoski minister Méline na banketu bivilih tovarišev o orožju v svojem govoru proslavil francosko vojsko. V najhujših viharjih revolucije — je rekel — je ostal nedotaknjen eden čut: ljubezen do domovine in vojske. Le moderni revolucijonari se navdušujejo za zmanjšanje vojske, katero hote potisniti na stopinjo milice. Ali čim bolj jo napadajo, tim odločeneje jo brani dežela. To čutstvo se vidno pokaže o obisku carja Nikolaja. Sovražniki uvidijo, da so obnemogli za izpodkopanje vojske in one zveze, ki ustvarja varnost Francije. Govornik je izrazil svoje veselje na tem, da so o sestanku predsednika Loubeta s carjem Nikolajem vsi

oni, ki ljubijo Francijo, jedini in tvorijo jedno stranko — stranko domovine.

Ruska diplomacija. Vsi resnejši politiki priznavajo, da je sodobna ruska diplomacija na višini svoje naloge. Ves politični svet gleda se zanimanjem na šahove poteze spretnih ruske diplomacije, ki igra sedaj najvažnejšo vlogo v svetovni politiki. Ruski finančni minister Witte, jeden najznamenitejših sedanjih politikov, bavi se jako intenzivno z rusko trgovinsko politiko. Najnovejši njegov načrt je sedaj, kako priklopiti tudi Španjsko k dvoezvi, kar bi bilo velike važnosti za rusko trgovinsko politiko s posebnim ozirom na prekomorsko trgovino z Ameriko. Španija nima sedaj sicer nobenega pomena, v zvezi s Francijo in Rusijo pa bi bila velike važnosti, ker je najpripravnije iztočišče za trgovino z Ameriko. Tako vidimo, kako se ves romanski svet klanja sedaj mogočini slovanski državi, silni Rusiji. Francija je v zvezi z Rusijo in vedno pazi na to, da ne bi se jej s kakim činom zamerila; sedaj utegne pristopiti v to zvezo tudi Španjska in še celo ista Italija sama, ki je bila vedno najhujša sovražnica slovanskemu svetu, čuti ruski upliv. Francija, Balkan, Španija, Italija in tudi velika Kitajska so odvisne kolikor toliko od politike slovanske Rusije.

In vendar se še celó med Slovani samimi nahaja marsikdo, ki noče prav ceniti mogočnega povzdigovanja Rusije. Da ne govorimo o naših madjarsko-nemških diplomatih! Madjarsko-nemških, če tudi so slučajno — poljskega pokoljenja. Le-ti so se menda začeli pripravljati prav zares, da bodo iskali svojo srečo v konfliktih z Rusijo in so menda uverjeni, da za zgubljeno sporazumljenje z Rusijo dobe zadostno odškodnino v vojni konvenciji z — Romunijo. Ti naši državni posnemajo pač Nemčijo po opitje v vsem, le v enem ne: v iskanju naklonjenosti Rusije. Kako srečni in veseli so Nemci, da jim car Nikolaj pride v Gdansk, kako jubilirajo vsi uplivni nemški listi! Tako srečni so, da radi pozabljajo celo na potovanje carjevo v Pariz in se delajo celo kakor da se veselijo tega potovanja, ki vnovič povzdigne in utrdi veljavo Francozov!

Vojna v južni Afriki. Čitatelji! Najprej vas prosimo, naslonite se kamor-si-bodi, da ne padete v znak, in potem čitajte:

»Brez strahu, da provzročim oporekanje, si upam reči, da mora vsakdo, ki pozna zgodovino vojne, priznati, da se ni še nikdar v vojnah minolosti postopalo s sovražnikom tako obzirno in dobrončno, kakor se je postopalo z Buri od strani Anglije, nje generalov in vojaštva. Da, ako bi bili generali nastopali s tisto strogostjo, kakor se jim očitata, bi bila vojna že davno minola. Jedino, kar se more očitati Angliji, je, da je bila prevelikodušna na račun in škodo svojega lastnega naroda. Nikdar v analih zgodovine ni kaka dežela tako sočutno in obzirno postopala z ženami in rodbinami moč, ki so se borili proti njej...«

Ali vam je zadosti — čitatelji?! Tako je govoril člen angleške vlade lord Londonderry. Ti spoštovani lordi so padli že na nižino navadnih zavestnih lažnikov. Temu, kar je tu — lagal plemeniti lord, stoji nasproti izjave očevidecev, a ne morda kakih sovražnikov angleškemu narodu, ampak poštenih — Angležev in Angležkinj samih, ki so navajali, s konkretnimi podatki, uprav grozne izglede o barskem postopanju Angležke soldateske z burskimi ženami in otroci. Ti poslednji kar cepajo kakor muhe vsled silnega trpljenja. Lažnjivi lord hvali še kakor čin posebnega velikodušja, da so Angleži tlačili v svoje tabore na tisoče burskih žen in otrok. Njegova lažnjivost naj bi raje priznala, da Angleži so žene in otroke Burrov se silo tirali z njih domovij — upepelivši jim ista — in jih pustili v svojih taborih trpeti grozne muke, ker so se nadejali, da to bo to najhujši pritisk na Bure, da iz usmiljenja do svojeceve položaje orožje! To je bil vzrok »velikodušju« Angležev do burskih žen in otrok! To »velikodušje«, od bližje ogledano, pa se ti kaže barbarstvo, ki je na veke omadeževalo angleško ime. To je resnica, ne pa, kar lažejo lažnjivi lordi! Ti novodobni barbari niso le zgubili zadnje vsledi čuta vsmiljenja, ampak tudi zmožnost — sramovanja. Sicer si ne bi upali tako biti resnici v obraz pred vsem svetom.

Tržaške vesti.

Imenovanji. Poštima vežbenikoma sta imenovana doučeni trgovinski akademik, Dra-

gotin Kavčič, v Gorici in gojenec vinogradeške šole, Josip Rzehak, v Gradiški.

Spremembe učiteljstva na srednjih šolah. Minister za nauk in bogočastje je podelil glavnemu učitelju na učiteljsko koperskem, g. Josipu Žilihu, mesto na državni realki v Gorici; provizoričnega učitelja na občinski realki v Trstu, dra. Karola Schrifla, je imenoval pravim učiteljem na državni realki v Mariboru, suplenta državne realke, dra. Maksimilijana Šostariča, pravim učiteljem na državnem gimnaziju v Pazinu in suplenta na državnem gimnaziju v Gorici, Ivana Cumina, provizoričnim učiteljem istotam.

Odprto pismo gospodu namestništvu nemu poverjeniku za okolico dra. Emiliju pl. Fabrizziju. Veleblagorodni gospod doktor! Podpisano uredništvo si ne more kaj, da ne bi se tu, na javnem mestu, obrnilo do vas z nujnim pozivom, da enkrat obrnite svojo pozornost razmeram na Proseku in da ukrenete potrebno, da se neha na Proseku — škandal. Na Proseku skoro ni več možno govoriti o kaki javni varnosti osebe. Zlasti, ko je nastopila noč, ni več varen človek pred izvestnimi subjekti, ki postajajo drzneji od dne do dne.

Kar se je letos dogajalo na Proseku povodom glasovite šagre — ko so pretepali do krvavega mirne ljudi, razgrajali vso noč in grozili še naslednjega dne: kaj takega mora biti izključeno v državi z urejenimi odnosi. In to se nadaljuje od elementov, zavedenih od dobro poznane strani.

Minole nedelje n. pr. se je trojica omikanih mirnih oseb vračala s Proseka proti Barkovljam. Bilo je okolo 10. ure zv. Dva sta šla spredaj, eden njih nekoliko korakov za. Bili so v mirnem prijateljskem razgovoru. Kar se je malo niže od gostilne proseškega capovile zaglala neka divjaška prikazen v jednega od rečene dvojice in je zamahnila proti njemu z vso silo. Da je imel napadalec kako orodje v roki, ne morejo napadeni trditi pozitivno ali sumljivo je bilo vsakako. S kako silo je divjak zamahnil proti mirnemu človeku, je razvidno iz tega, da je napadalec — ker se je napadeni okretno in srečno izognil — grozno telebnil ob tla in se je moral pobiti na vsaki način. V tem obzidu pa je stala cela tolpa temnih prikazni, ki so gotovo čakali, da bi se vnel prepri. Naša dvojica, videča situacijo in sluteča namen nista črhnila ni besedice in šla dalje. Tretjega, ki je šel nekoliko za njima, je zopet jedna teh prikazni grdo insultirala, a tudi ta je bil previden in je molčal...

Tako je prošla stvar, ker so se oni trije gospodje premagovali in niso reagirali. Ali kaj bi se bilo lahko zgodilo, da ti niso bili tako pametni kakor so bili? Pobj, hud pobj bi bil nastal gotovo!

To so žalostne razmere. Da je to posamičen, sporadičen slučaj, bi mu mi ne pripisovali nobene važnosti. Kaj takega se tu pa tam dogaja povsodi po deželi. Ali v nočnih napadih, kakor se dogajajo na Proseku že precej časa sem, tičim zistem in je kar videti, kako mora biti nekaroka, ki vodi in naroča.

Baš zato morda ni brez pomena tudi okolnost, da so onitrije gospodje prišli iz hiše gospoda Ivana viteza Nabergoja!

Veleblagorodni gospod doktor! Zdaj se bliža čas trgatve, torej čas, ko bodo ljudje ob nedeljah kar trumoma vreli na Prosek pokušat novo vino. Ne treba praviti torej, do kakih dogodkov lahko pride ob takih prilikah, ako je kdo, ki namenoma išče konflikte. Apeliramo torej do Vas, da v interesu obiskovalcev in v interesu vasi proseške same, obrnete varnostnim razmeram na Proseku vso pozornost svojo in da ukrenete potrebno, da ne bo tolpa ničvrednih subjektov kvarila dobro ime dobrih prebivalcev na Proseku.

Konečno Vam naznanjamo še, veleblagorodni gospod doktor, da so Vam imena one trojice v našem uredništvu na razpolago.

Ured. »Edinosti«.

Tudi-slovenske popisne pole. Iz Škedenja nam pilejo: Policijsko ravnateljstvo je slednjič vendar enkrat ugodilo našim zahtevam in izdalo letos popisne pole (Ruolo) tudi se slovenskim tekstom, katere pa se — seveda! — dajejo strankam le na izrecno zahtevo, sicer silijo vedno one s samolaskim tekstom. Pozivljamo torej vse somišljenike, naj izrecno zahtevajo popisne pole se slo-

venskim tekstom, da ne bo mogla policija imeti nikakega izgovora, da nihče ne zahteva slovenskih tiskovin.

Možu poštenjaku v spomin. Pišejo nam: Dne 1. t. m. je umrl na svojem posestvu v Italiji Peter Maro, ki je bil poštenjak skozi in skozi. Da si Italijan po rodu in mišljenju, je govoril rad slovensko in ni sovražil našega naroda, kakor delajo to današnji lažliberalci in odpadniki!

Pisee teh vrstic je svoječasno nagovarjal pokojnega Petra, naj skrbi, da se mu otroci nauče, zraven materinega jezika — tudi slovenski, kar jim bo le koristilo, kakor koristi to tudi njemu.

Obljubil je, da stori tako, a ne vem, da-li se mu je posrečilo to. Vem pa za gotovo, da njega otroci ne zaničujejo našega naroda, kakor delajo to — premnogi (žalibog!) sinovi slovenskih starišev!

Čutil sem nekako potrebo, da napišem te-le vrstice v počestčenje spomina pokojnega moža. Prijatelj.

Lepo zdravite! Od Sv. Mar. Magd. spodnje nam pišejo: Minolega torka je šel Josip Kobec k okrajnemu zdravniku v Škedenju, dr. Lavrinsichu (recte Lavrenčiču) ter ga naprosil, naj pride k bolanemu Franu Luinu. Zdravnik je nekoliko nagrbnat čelo in je mrmraje obljudil, da pride. To je bilo ob 2. uri popoldne. In prišel je tudi res, a še-le ob — 9. uri zvečer, dasi je od njega do bolnika komaj četrte ure hoda. Prišedši v tej pozni uri v hišo bolnika se je zdravnik silno jezil, čemu da ga kličejo ven, češ, bolnik naj bi prišel k njemu! V svoji razburjenosti je za svetilko s katero je hotel iti v bolnikovo sobo, prijel s tako jezo, da je o tem ubil stekleni cilindar. Ko si je bolnika nekoliko površno ogledal, je izjavil, da to ni nikaka bolezen in ni hotel izdati sprave, da je Luin bolan. Luin je bil na-to prisiljen poklicati družega zdravnika in ga — seveda — tudi plačati, dasi je upisan v bolniško blagajno in je redno plačeval svoje prinose. Sedaj ostane samo še usodno vprašanje, ali je bil Luin res bolan, ali ne? In res, Luinova bolezen je bila brzkone le izmišljena, ker se mu ni zgodilo prav nič drugega posebnega nego to, da je — umrl tekom 7 dnuj. Tako izvršuje ljubljene tržaške camorre, okrajni zdravnik dr. Lavrinsich svojo službo.

Ferri in — Hortis. Ne zveni ravno harmonično, ako ti dve imeni imenuješ v eni sapi. No, ves svet je danes jedna sama velika — disharmonija. Zato se ne smemo čuditi, da je tudi naš Attilio prišel poslušat, Ferrija in da mu je, sedé v loži, — ploskal. Seveda počasi, na rahlo, dostojanstveno, kakor zahteva dostojanstvo poslanca in očeta domovine.

Ali tu nam vstajajo hudi mučni dvomi, katero prepričanje Hortisovo je pravo? Ali mu prihaja iz srečanja tedaj, kadar služi camorri, ali pa tedaj, kadar ploska Ferriju? Ali je prepričan, da ima pest ljudi pravico: zatirati šikanirati, tiranizirati in izkoriščati vse druge? Ali pa je prepričan o nasprotnem, o tem, kar je trdil Ferri: da smo namreč vsi jednaki in imamo vsi jednako pravo?!

Ali pa ima morda gospod Hortis — dve prepričanju?! Jedno za potrebe v camorri, drugo pa...?! Do takih le čudnih misli zavajata takov-le Hortis človeka, če hodi — Hortis namreč — poslušat Ferrija in mu ploskat!

Slovensko romanje na Brezje. Vse priprave za romanje so dovršene. Dospel je tudi vozni red za železnico.

Odhod iz Trsta dne 4. t. m. točno ob 10. uri zvečer.

Sv. Križ 10. uri 22 minut, Nabrežina 10. uri 30 minut, Prosek 10. uri 58 minut, Opčina 11. uri 8 minut, Sežana 11. uri 21 minut, Divača 11. uri 43 minut, Sv. Peter 12. uri 27 minut, Ljubljana 2. uri 28 minut. Prihod na Otočce ob 4. uri zjutraj.

Odhod iz Otočca dne 5. sept. ob 6. uri zvečer.

Nazaj v Divačo ob 10. uri 4 minut, Sežana ob 10. uri 18 minut, Opčina ob 10. uri 30 minut, Nabrežina ob 10. uri 49 minut; nazaj v Trst ob 11. uri 20 minut..

Priporoča se udeležnikom, da pridejo v sredo po 9. uri zvečer, pravočasno na postajo. Vozne listke bo delil voditelj Marijine družbe.

Prihod na Brezje je lepo urejen in ostane vsem v spominu.

Posebno lep bo izlet na rajski Bled. V ladjicah »po jezeru bliz Triglav«, bo odmevalo veselo slovensko petje. Vozni listki

se bodo razdaljali do srede popoldne. Na veselo svidenje!

Iz-pred naših sodišč. V gostilni Magdalene Degrassi sta bila dne 27. maja t. l. ribič Josip Pugliese in težak Adolf Perini. Ko je slednji zaspal, ukradel mu je Pugliese novčarko z 18 kronami in je izginil. Krčmarica pa, katere je bila opazila tatvino, naznala je stvar policiji in ribiča rib in tujih novčark spravili so pod ključ. Sodni dvor je obsodil Pugliesa na 8-mesečno ječo.

38-letni Viktor Cante iz Trsta in Artur Zigoi sta bila obdolžena sledečega čina: Dne 7. avg. sta odnesla iz krčme Frančiške Pouh nekaj perila, na kar sta šla v krčmo Josipine Ukmar v ulici Molin a vento, kjer je Zigoi pretil krčmarici in metal stolice proti njej. Ko so prišli redarji, da bi ga aretirali, se je Zigoi branil, kolikor je mogel ter jih je proval. Zigoi ni bilo na razpravi, ker gasodišče ni moglo dobiti. Sodni dvor je oprostil Canteta obtožbe tatvine, ker se ni moglo dokazati, da je ravno on ukradel; obsodilo pa ga je radi ostalega na 6-mesečno ječo.

Sodni dvor je dalje, radi večkratne populične tatvine obsodil 22-letnega Petra Cobau na tritedensko, 19-letnega Silvija Sacchi na štirimesečno in 19-letnega Marijana Rocco na trimesečno ječo.

Drobne vesti. Vojaški begun. Včeraj je podal kapitan e. in kr. vojne mornarice, g. Wolf, ovadbo na policiji, da je vojak I. razreda iste ladije pobegnil.

Okraden. Minolo noč je Josip Markovič, nekoliko vinjen, zaspal v neki veži v ulici Commerciale. Med spanjem je sanjal ubogi Markovič, da so ga ukradli — in glej, kadar se je prebudil ni našel več listnice s 62 kronami. Stvar je naznanil policiji.

Ljubitelji kumar. 18-letni Ivan M. in eden njegovih prijateljev sta hotela napolniti in odnesti v zgoraj Čjarboli dve vreči kumar; ali na njiju nesrečo prišla sta blizu dva redarja, ki jima sta vse račune zmešala. Ivana M. sta ga aretirala, drugi pa jima je utekel.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 4. septem. ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na Proseku, seno; ulica del Pesce 261 in ulica Sebastiano 528, hišna oprava; ulica Barriera vecchia 17, kolo in pohištvo; ulica Fontanone 1, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 21.0, ob 2. uri popoldne 21.5 °C. — Termometer ob 7. uri zjutraj 760.5. — Danes plima ob 11.35 predp. in ob — pop.; ozeka ob 5.20 popoldne in ob 6.54 popoldne.

Darovi za »Narodni dom v Trstu.«
Dne 28. avg. izkazanih . . . K 4324.93
G. Janko Trošt dobiček od razprodaje razglednic na veselici »Slovenskega pevskega društva« dne 1. septembra t. l. pri Sv. Jakobu 5.62
gospod L. M. daruje po gospodu Žitku 10.—
gospod Črne Ivan, krčmar v ul. Rossetti 10.—
gospod Rajmund Kariš 1.—
Skupaj K 4351.55

V Trstu dne 3. septembra 1901.

Opomba: Ustanovnina ni obsežena v tem izkazu.

Nadaljne darove, deleže in udnino sprejema g. Josip Ulčakar, tajnik »Tržaške posojilnice in hranilnice« v Trstu, ulica S. Francesco št. 2, kjer se dobivajo tudi kamenčki za »Narodni dom« v zvezkih s 50 lističi po 20 stotink.

Za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu. O priliki obletnice po rojku Matiju Grku v Škledju se je nabralo med sorodniki in drugimi prijatelji 4 K 50 st.

Vesti iz ostale Primorske.

× Dvojna mers in dvojne oči za občino dekansko. Iz Črnikala nam poročajo, v kakem razburjenju se nahaja vse prebivalstvo občine dekanske radi vesti o sedanjih občinskih upravi. Razburjenje je tem večje, ker se zavedamo, da onemu, ki je povzročil vse, mu ni možno do živenga, ker ima za seboj tisto glasovito, v deželi gospodovalno stranko, kateri je geslo: »Osar tutto!«

Javnosti je znano, da smo bili šli dne 29. minolega julija, kakor deputacija občinskih odbornikov, pred okrajnega glavarja in

pred deželnega glavarja, ki je bil slučajno v isti čas v Kopru. — Zahtevali smo, naj suspendirajo župana vsaj dotlej, da se pregledajo občinski računi, oziroma, da se pojasnijo stvari, katere je bivši tajnik občinskega glavarja sta nam obljubila, da pride k nam deželni računski nadzornik Bradečič pregledat račune, in da če je kaj resničnega na tem, kar je tajnik občinskega glavarja, bo ta poslednji takoj odstranjen.

Predno je prišel obljubljeni uradnik, dne 5. t. m. je bila občinska seja, v kateri je odbornik Ššković — na podlagi tega, kar se je doznalo — predlagal, naj se županu izreče nezaupnica in naj se suspendira istega, dokler pride obljubljeni računski nadzornik. Ta predlog je bil vsprejet z vsemi glasovi proti dvema.

10 dni je, odkar je prišel nadzornik Bradečič, ki je našel nič manj nego 63 toček, ki odgovarjajo temu, kar je bivši občinski tajnik govoril proti županu. Ali vkljub vsem tem 63 dokazom — kakor veli zapisnik od dne 23. m. m. pod št. 302, podpisan od treh mož-pregledovalcev v navzočnosti deželnega nadzornika — županuje še vedno župan Mahnič v naši bedni občini!

Lahko je umeti torej, ako so vsi občinarji razburjeni. Izvolili so deputacijo, sestavljeno iz 10 občinskih odbornikov, ki se je predstavila večkrat omenjenemu deželnemu nadzorniku s prošnjo, naj on prepriča župana, da se odpove, da ne bomo prisiljeni obrniti se do namestništva in do sodnih oblastí. O tem se je deputacija še posebno sklicevala na § 25. občinskega pravilnika in na tožbo Josipa Andrijašiča radi porabljanja občinskega denarja v svrhe volilne agitacije.

Odgovor nadzornika deputaciji pa je bil ta, da je možno iztirati iz občinskega urada, češ, da oni ne morejo županu nič, ker da se je poslednji zavezal povrniti vse, kar je škode na občinskem imetju!

Sedaj Vas pa prosimo, gospod urednik, povejte nam, do katerih svetnikov naj apeliramo radi krivice, ki se gode tu?! Za vse krivice ga ni najti zadoščenja, vsi naši občinski sklepi ostajajo brez praktičnega efekta, pač pa se poštenjaki-občinski odborniki, po-klicani, da branijo naše pravice, tirajo iz občinskega urada!! Čujte, gospodine Bradečič: boljše, pravilnejše in zakoniteje bi bilo, ako bi župana iztirali iz občinskega urada! Kaj pravite n. pr. k temu? Neki pristaš županov je bil od sodišča v Kopru obsojen na 5 gl. globe ubogim občine na korist, župan pa je to svoto vrnil — kaznovanemu! Župan je imel tudi toliko drznosti, da je členom deputacije zažugal, da jih spravi v ječo. Haha! To ga je gotovo naučil njegov intimni prijatelj — Bennati, katerega je dne 19. m. m., povrnivšega se iz Trsta, pričakoval v luki koperski z odprtimi rokami! Našemu županu je Bennati Bog — vse! Bennati je fiktivni načelnik naše občine.

Ali g. župan naj se ne udaja nikakim iluzijam! Vsi nasveti Bennattijevi in vse obrambe Bradečičeve ne preprečijo tega, kar mora priti! Kluge v knjigah so konstatirane, a mi narodni sokoli, mi sinovi naroda, ne bomo mirovali, dokler naš župan ne stopi s trona doli!

Eden v imenu vseh odbornikov. × Deček se je utopil. 4-letni deček Marinačič Juri v Umagu (Istra) padel je po nesreči v morje in se utopil. Poklicani zdravnik je poskušal, da bi dečku rešil življenje, ali bilo je že prepozno.

× Podružnica družbe sv. Cirila in Metodija za Istro v Podgradu vabi na veselico s tamburanjem in predstavo šaloigre »Lokavi snubač«, ki se bo vršila v nedeljo, dne 8. septembra t. l. v gospodarskih prostorih g. Dragotina Vičiča v Podgradu. Po dovršenem vsopredu bo prosta zabava, srečolovstvo in šaljiva pošta. Vstopnina za osebo 50 stot., sedež 80 st. Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Ker je čisti dohodek namenjen v korist družbi, se predplačila s hvaležnostjo sprejemajo. Na obilno udeležbo vabi najljubšeje odbor.

× Potrjena obsodba. »Slovenec« je izvedel, da je najvišji sodni in kasacijski dvor potrdil razsodbo deželnega kakor kazenskega sodišča v Trstu v znani Gabrščekovi aferi. Dali je — »pravična stvar« na Gorškem kaj pridobila s tem?!

× Irredenta. Iz Tržiča (Monfalcone) nam pišejo: V nedeljo, dne 1. t. m.

je bila tukaj dirka laških biciklistov. Po dirki so se Lahoni zbrali v gostilni »Alle antiche mura«, kjer je znano shajališče irredentarskih življenj. Odveč bi bilo pripovedovati, da so pri čaši vina navdušeno napivali laškemu Trstu in Tržiču, kar bi jim človek nazadnje niti ne zameril toliko, ako ne bi bili ti vsiklik bolj podobni divjim krikom razbojniške tolpe, nego vsklikanju vesele družbe. Navdušenje pa jim je dospelo do vrhunca še le pozno v noč, ko so se skupno podali k razvalinam starega gradu, kjer so kakor srake upili v nočno temo: »Evviva l'Italia«, »Evviva il re d'Italia«, »Evviva il nostro re Vittorio Emanuele« itd. Policije seveda ni bilo blizu, ker jej je v takih prilikah v navado, da si z vato maši ušesa.

Ogleduh.

× Za po toči ponesrečene v Saborju sta darovala gg. Anton Nardin in Miloš Pahor, narodna zidarska podjetnika v sv. Mariji Magd. spodnji znesek 2 K. Bodi izrečena vrlima gg. darovalcema v imenu ponesrečenih iskrena zahvala. Nadaljne darove sprejema hvalžno županstvo v Marezigah. Potreba je velika.

Vesti iz Kranjske.

* G. Jakob Alešovec, bivši urednik »Brenčelnja«, v nekdanjih »boljših« časopisih precej duhovit feljtonist in spreten novinar, je v ljubljanski bolnišnici — kakor posnemamo iz »Slovenca« — nevarno obolel. In sicer se mu je omračil duh. Bledse mu tako silno, da so ga morali privezati na posteljo. Bledse mu o hoji po raznih ulicah. Lastne žene, ki ga je obiskala, ni več spoznal.

* Električna železnica v Ljubljani. Včeraj predpoludne se je vršil komisijonalni pregled električne železnice. Pregled je izkazal, da je železnica dobro izvršena v vsakem pogledu. Železnica se najbrže v petek izroči prometu.

Vesti iz Štajerske.

— Nemei v Ptuj so zopet enkrat pokazali svoje svraštvo do slovenskega življa. Obema katehetoma na mestnih ljudskih šolah so odtegnili renumeracijo, ki se jima je redno izplačevala do sedaj, edino zato, ker sta o ljudskem šteju napovedala slovenski občevalni jezik! Torej maščevanje, nizko, umazano maščevanje zato, ker rečena dva gospoda nista hotela zatajiti svojega materinega jezika. »Slov. Narod« ima prav, ko piše: »S tem se je ptujski občinski svet postavil na stališče najfanatičnejših in najzagrizenejših nemških radikalcev ter si snel sam krinko z obraza.« Ali vsklika v ljubljanskem listu: »Dobro, da se poznamo, nasledki ne izostanejo« — ne umejo prav.

Nasledki, kaki?! Saj smo slišali nedavno, da misel o represalijah se more poroditi le v kaki — zmedeni glavi!

Vesti iz Koroške.

Obžaljuje, da se ni bolje zadel. Dne 30. avgusta se je v Grabštajnu ustrelil mladi učitelj Pikel. Ustrelil se je iz samokresa v usta, tako, da je krogla obtičala v glavi. Ali ostal je živ. Ljudje so poklicali dekana, da bi ga spovedal. Pikel pa je na prošnjo dekana, naj obžaljuje svoj čin, odgovoril: »Hvala na vaši uljudnosti, jaz pa obžaljujem, da se nisem bolje zadel.«

Razne vesti.

S klobaso zastrupila. V Florisdorfu pri Dunaju je nedavno zbolela kuharica nekega gostilničarja, Marija Svoboda; začela je bljuvati in krč je lomil. Kmalu je izgubila tudi zavest. Naslednjega dne je umrla, ne da bi se bila zopet zavedla. Zdravniki so izjavili, da je kuharica umrla vsled zastrupljenja; mislili so, da se je sama zastrupila. Toda v njenem žepu so našli kosček klobase, ki je bila tako pokvarjena, da je imela v sebi strup. Obdukcija je tudi dokazala, da se je kuharica zastrupila s tem, ker je jedla pokvarjeno klobaso. Proti gostilničarju in drugim eventualnim krivcem se bo seveda postopalo kazensko.

Junaška žena. V dunajskih listih čitamo to-le vest: Slikar Ivanovič mudil se je te dni na Celovškem jezeru v obisku pri slikarju Ferreriju. Te dni se je Ivanovič sprehajal ob obali jezera z gospo in otroci Ferrerija. Nenadoma se mu je noga izpodtaknila in padel je v jezero. Gospa Ferreri — izvrstna pla-

vačica — je skočila za njim, oblečena, v jezero in ga je z največjim trudom izvlekla na obal.

Čevlji so ju izdali. Te dni sta v Badenu dva lopova udrila v neko vilo. Prej nego sta udrila v sobe, sezula sta si čevlje, da ne bi delala ropota. Med tem je gospodar vile nekaj slišal in vstal, da vidi, kaj je. Lopova sta na to pobegnila zopet skozi okno. Hišni našli so na to pred salonom čevlje, katere je hišni gospodar postavil na najnižje okno, pričrnan, da se tatova povrne po nje. On sam je z družino vred skril na vrtu, kjer so skupno pričakovali lopova. In res sta se tatova povrnila po svoje čevlje; tako so ju prijeli in spoznali v njih svoja — soseda, o katerima ne bi bili nikdar niti sumili, da se bavita s takim rokodelstvom.

Brzojavna poročila.

Cesar na strelnih vajah.

DUNAJ 3. (B.) Cesar se je podal danes zjutraj v Felixdorf, da bo navzoč na strelnih vajah s poljskimi topovi avstrijske konstrukcije in z Erhardtovimi topovi. V spremstvu Njegovega Veličanstva so: vojni minister baron Krieghammer, korni poveljnik Uexkuell-Gyldenband in generalni inspektor topništva Kropatschek. O poludne se cesar povrne v Schönbrunn.

Kitajsko odposlanstvo v Berolin.

BASEL 3. (B.) Kitajsko odposlanstvo »v zadoščenje« je odpotovalo v Berolin sinoči ob 11. uri.

Spor med Turčijo in Francijo.

PARIZ 3. (B.) Privatne depeše »Matina« iz Carigrada hočejo vedeti, da je sultan od neke velesile dobil vspodbudo v sporu z Francijo, in sicer po zagotovitvi, da se ne uporabi nikaka sila. Zbok tega da je sultan sedaj manje pri volji, nego kedaj, da bi olnel. »Matina« pridaja k tej vesti, da se sultan pač kmalu prepriča, da se nahaja v hudi zmoti.

CARIGRAD 3. (B.) Govorici, ki se širi tu, da se namreč kmalu zopet zaprično diplomatski odnosi med Francijo in Turčijo, oporekajo na francoskem poslanstvu najodločnejše z zagotovitvijo, da Turčija nadaljuje se svojim odporom in da zahteva, da se zahteve francoskih podanikov Lorando in Fabin, izdatno skrijajo.

Romarski vlak na Brezje vstavljen.

Vodstvo državne železnice je odpovedalo telegrafično romarski vlak iz Ljubljane do Otoč v zadnjem trenutku, akoprem je bilo že izdalo vozni red. Uzrok bodo velike vojaške vaje.

Romanje na Brezje je torej prenešeno na drugo polovico meseca septembra.

Trst, dne 3. septembra 1901.

ODBOR.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavijo se na parobrod ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pozor na ta užig na zamašku !!!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
— Moje pohištvo donese srečo. —

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.
Salarini. Ponte della Fabbrica št. 2, vogal ul. Torrente. Podružnica Piazza Pozzo del Mare št. 1. druga podružnica „Alla città di Londra“ z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nuove 3 (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke in sicer: obleke za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4.50 do 12, suknene jope v velikem izboru od gl. 3 do 8, suknene hlače od gl. 1.80 do 4, volnene goldinarjev 4.50 do 9. Velik izbor površnih suknj v modernih barvah od gl. 9 do 16. Volnene obleke za dečke od 3 do 12 let od gl. 2.50 do 9, od platna ali satena v raznih barvah od gl. 1 do 5. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (alodjeva koža) za delavce, izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu od gl. 1.30 do 2.

Lastna posebnost: črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške no meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovijo z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah.

Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znanika „Brilliant Meteor-Brenner“ trdke Dittmar na Dunaju se po ceni proda. Naslov v naši tiskarni.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na de' elo in drobno franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovarska delavnica. Alojzij Schroeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

„Durator.“ Podplati so zastojni, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3—4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatljici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mrotilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michalup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Pekarna in sladničarna Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež hruh in velik izbor sladice. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznaja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljublja, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča častiti gospodi svojo izbornu zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstreza vsakemu naročilu in po modri.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv) diplomovan specialist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 3 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

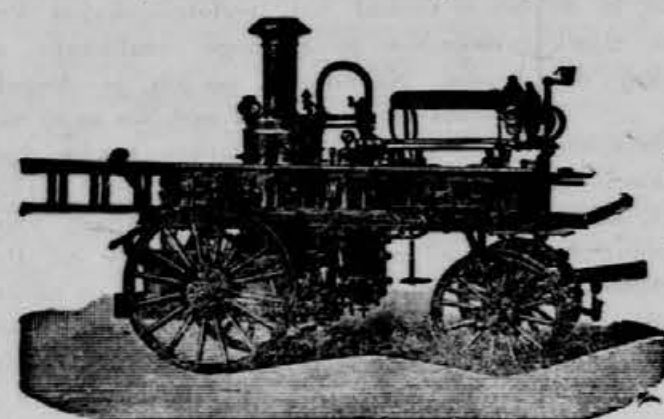
JAKOB BAMBIČ trgovec z jedilnim blagom Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4. Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega. — Najfinjše testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Ceniki razpošilja franko. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Novo tržasko pogrebno podjetje se je premestilo s pisarno in zalogo pogrebnih predmetov na Piazza delle Legna 4. To podjetje si je pred kratkim nabavilo nove in elegantne vozove, potrebščine, in obleke, vsprejelo v svojo službo novo in praktično osoblje ter vsprejema pogrebe kateregakoli razreda po lastni tarifi. Podjetje preskrbi tudi kolikoribodi vozov pri spremljevanju pogrebcev na pokopališče.

Gostilna Fr. Valetič, ulica Solitario št. 12. Vedno sveže pivo po 24 nč. Okolčansko in istrsko vino po 40 nč.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica trdke

Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstrijca“ po 20 kron franko na vsako pošto.

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorci in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Najboljše

stiskalnice za grozdje

in OLJKE so naše stiskalnice najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; z jamčeno najboljšo delovanje, ki prekasa vse druge stiskalnice.

Najboljše avtomatične patentovane trtne brizgalnice proti peronospori

„SYMPHONIA“ ki delujejo same od sebe, ne da jih bilo treba goniti.

Avtomatična brizgalnica.

Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za mastiti in obirati grozdje, stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetnice.

Slamoreznica, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.

Dunaj, II./1. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Velika zaloga koles po najnižjih cenah. Nova kolesa I. vrste od Kron 150—200, vže rabljene kolesa po K 80, 90, 100. Pneumatiki, dobre vrste K 9.— Cevi K 5.— Ceniki gratis. Vsi deli jednako po ceni.

K 18. Neprekosljiv v svojem delovanju, najpripravljeniji šivalni stroj na roko. The „juvel“ šiva vsako snov, debelo ali tenko in tudi najmočnejše suknjo in platno. Cela sestava je od železa in jekla, fino poliran, s premenjavo na zobno kolo, šivankami, posodico, ključem in potegovalcem vijakov, teža 5 kg. K 18.— Singerjev za dvojno šev 36.—

Največja novost! Ilustrovani dunajski koncertni ročni akordeon, dobre sestave in nizke cene veliko zanimanje. Posebno fini akordeon, 10 tipk, 2 registra, 20 dvojnih glasov, 2 pridrževalca, 2 dvojna meha z okovi od jekla, odprt klavirjat od niklja, močen, širok, krasen glas, 35 cm velik krasen instrument, jamčeno brez napake, 75 najboljših okov, od niklja, godba jednaka 2 korom, lahka priučba. Cena s šolo K 9.— na ogled po povzetju, ako ne ugaia, vrnem denar.

Najnovejša, velika novost! Fotografični popolen stroj Kr. 3.80 s kojim zamore napraviti vsak brez prejšne znanosti popolnoma izgotovljene fotografije. Lahka manipulacija, velikost 5x5. Cena kompletnega stroja z vsemi potrebščinami in navodilom s krasno skatljico Kr. 3.80. Velik stroj z objektivom in neštevilnimi potrebščinami Kr 6.— Za zunanje naročbe se zaračuna zaboj 70 vin.

M. Rundbakin — zaloga

Dunaj. — IX Berggasse 3 — Dunaj.

Ceniki gratis in franko.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogotee Slatina (Kohitsch-Saerbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdoživja rovead.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 12, priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Remeljni v velikem izboru, bukove debale orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopajice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderin št. 10.

Julij Redersen

izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih aparatov.

Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.

(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati modrei, umetne roke in noge, berglje, ernanični pasovi, elastični pasovi in nogovice, suspensori, elektroterapevtski aparati, aparati za umetno dihanje ter predmeti za bolnike.

Zaloga

predmetov za kirurški zdravljenja, angležki predmeti od gumija in nepremočljivih snovij.

Vsak človek

je prepričan o veliki veljavi pozlačene ure z verižico

z 2-letnim jamstvom in zraven še 335 neobhodno potrebnih predmetov in sicer: najfin pariška broša za dame sè simili-briljanti, 1 par fin. gumbov za dame sè simili-briljanti, 1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov iz duble zlata in patent zatvorko, 1 krasen prstan z imit. biserom, 1 najfin. špila za kravato, 1 najfin. žepni nož z raznimi rezili, 1 krasno žepno štiridelno pisalno orodje, 1 najfin. žepno ogledalo z etvijem, 6 najfin. žepnih rut, 1 krasen ustnik iz jantarja, 20 potrebnih pisalnih potrebščin in še 300 raznih potrebščin. Imenovanih 336 komadov z. u r o vred, koja sama toliko velja, pošilja s povzetjem za 1 gl. 90 kr.

R. Klein

Krakov o, Krakovska 28.

Na stanovanje in hrano sprejme slovenska rodbina dečka ali deklico, obiskujočo šolo sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu. Ponudbe na upravo „EDINOSTI“.

Enega dijaka

sprejme na stan in hrano neka narodna družina v ulici del Torro št. 2, IV. Domači sin stopi letos v IV. gimnazijski razred.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohistva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.